

På eller av?

En allt vanligare syn, segelbåtar på land med masten kvar. Och visst verkar det vara den enklaste lösningen. Men det innebär en hel del extra jobb och värdefull inspektion av masten uteblir.

Denna hösts vanligaste fråga är utan konkurrens om det är okej att ta upp båten utan att masta av. Det korta svaret är att det är helt okej.

Av Sten "Knotan" Tellander

MEN! DU MÅSTE anpassa din stötning så den klarar det stora vindfång en rigg utgör. När båten ligger i vattnet kan den kränga i vinden, likt ett träd som böjer sig.

Men på land är skrovet fixerat och masten kommer inte böja sig efter vinden. Istället ruskar den. Du måste alltså fixera allt som kan slå mot masten. Kan leda till stora skador annars.

Dessutom ska pallningen vara extra förstärkt. Den ska nu ta upp betydligt större kraf-

ter. Ett par extra bockar eller några extra stöttor i vaggan är ett måste.

Var också beredd på att riggen blir rejält nerskitad av allt nedfall från regn och snö. Jag hade en kund nyligen som ville reklamera sina stag.

"Ni måste använt begagnad vajer, se så skitig den är. Mina segel är helt svarta efter att ha nött mot stagen!"

JAG STOD HELT förstummad först. Kunde inte förstå vad som hänt. Men när jag fick höra att han lämnat masten på under vintern trillade polletten ner.

Denna händelse har lärt oss att man ska dra in fallen så de skyddas av mast och täckning. Fäst en billig pilotlina i änden innan du drar in fallet. Dubbel-

kolla så inga hakar kan slå mot masten, de gör stor skada om de får härja fritt i vinden.

När det är kallt kommer aluminiumet i masten att krympa. Det ger en lägre anspänning på stagen. Men inte tillräckligt låg. Lätta tre varv på varje vant-skruv. Har du kraftigt svepta spridare kan du med fördel ta bort akterstaget. Men dubbelkolla med oss eller andra riggkunniga innan så du inte gör en dumhet.

LÄGG ALDRIG, aldrig, aldrig presenningen på bommen. Den är ingen täckställning! Rodkickens gasfjäder är inte gjord för den konstanta lasten i kallt väder. Den kommer läcka och du blir tvungen att köpa ny gasfjäder på våren.

När du monterar din täck-

ställning så lägger du den förskjutna på ena sidan om masten. Det gör absolut ingenting att ena sidans stödben är längre än den andra sidans.

Som jag ser det är det tre stora negationer med att låta masten sitta på vintertid:

1: Att tvätta mast och rigg på våren är ett riktigt bökitigt jobb då man får göra det sittandes i båtmanstolen.

2: Inspektion av masten försvåras och uteblir troligen. Du missar eventuella skador som kan leda till tråkigheter under kommande säsong.

3: Betydligt jobbigare att täcka båten på ett bra sätt.

DESSA NEGATIVA sidor uppvägs av en positiv sak: Du slipper lyftskador på grund av slarv vid mastkranen. Den absolut

vanligaste platsen för en mast att skadas på.

SUMMERING: På små båtar med lätthanterlig rigg bör man ta av masten varje år. På båtar med stor och tung rigg förstår jag att man vill lämna masten på. Men jag rekommenderar det inte. Och absolut ska man ta ner den åtminstone var tredje år så den kan få sig en översyn. □

Sten "Knotan" Tellander.

- Tillbehörsguru med femtio år bakom disken.
- Började sin bana hos Gösta Berg 1960.
- 1965 blev han värvad av Vattenskidspecialisten, senare omdöpt till Watski.
- Sedan 1997 butikschef på Benns i Nacka.
- Fritiden spenderas ombord på Express. Målet är SM-guld 2010!

Varning! Fransk rigg kan trilla ner

Allt under 20 millimeter är farligt. Kontrollmät och byt ifall den inte håller måttet!

Till höger ett kulöga med korrekt diameter på den pressade kulan. Och bredvid ett kulöga från danska OS där kulan krupit ur kulskaalen.

OM DU HAR en masthead rigg från Sparcraft av nyare modell så kan kulögat som sitter i toppen och håller förstaget vara drabbat av ett fabriktionsfel. Gäller kulögon av fabrikatet OS, ett danskt fabrikat. Felet består i att den pressade kulan håller för liten diameter och kan krypa ur kulskaalen. Diametern på kulan ska vara 20-22 millimeter. Men vi har kunder vars kula endast håller 18,5 millimeter.

SKULLE DEN KRYPA ur under segling kommer staget ramla ner med dunder och brak. Har du inte en otrolig tur ramlar även masten.

MITT RÅD ÄR att alla med denna rigg ska plocka ner riggen i vinter och inspektera, kontrollmäta, sitt kulöga. Ni finner den i toppbeslaget ovan rullflocksinfästningen. Den sitter som i ett nyckelhål.

Sten Tellander